

Lausunto Tornionjoen kalastussäännön muutostarpeet vuodelle 2025

1. *Siian ja lohen lippokalastus ovat lippokalastuskulttuurin elinehto ja merkittävä vetovoima tekijä kestäväälle matkailulle. Lippokalastajien tavoitteena ei ole saalismäärien lisääminen vaan kestävien kalakantojen turvaaminen ja oman kulttuuriperinnön vaalimien. Lippokalastuskulttuuri on Suomen ja Ruotsin yhteistä kulttuuri perintöä ja virallinen ehdokas yhteinen Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuri perinnön luetteloon. Unesco, Suomen ja Ruotsin valtiot ovat sitoutuneet edistämään Agenda 2030 tavoitteita, kuten mm. kestävien kalakantojen, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja vähemmistöjen suojeluun. Edellytämme että nämä lähtökohdat otetaan huomioon myös kalakantojen suojelutoimenpiteitä suunniteltaessa.*

2. Lohen kalastus

Lohen merikalastuksen merkittävä lisäsääntely.

Esitämme merikalastuksen aloittamisajankohdan siirtämistä vähintään 1 viikkoa myöhemmäksi.

Tällä toimenpiteellä mahdollistetaan huomattavasti nykyistä suuremman kalamäärän nouseminen kutujokeen. Käytännössä merellä tehdyt lisärajoitukset ovat ainoa tehokas keino vaikuttaa lohikantojen vahvistumiseen. Käyttämättömiksi jääneiden kalastuskiintiöiden siirron

poisto on näennäinen teko lohikannan vahvistamisessa. Ylisuurten kiintiöiden aika on ohi, koska kalakanta on liian pieni näiden kiintiöiden täyttämiseen. Mikäli seuraavina kalastuskausina kutukanta ei vahvistu, on palattava 1990 luvulla toteutettuun merialueen täysrauhoitukseen.

Jos lohen suojeluun joella halutaan vaikuttavuutta, olisi loogista, että rajoituksia kohdennetaan niihin kalastusmuotoihin, jotka edustavat suurimpia saalismääriä joella. Lipposaalis oli vuoden 2023 tilastojen perusteella vain 2 % joen kokonaissaaliista (106 kpl Suomi + Ruotsi yhteensä).

Paras tapa vaalia lohta kuten muutakin kalakantaa on siirtää lohen kalastuksen osalta päätökset jokivarren kalastuskunnille kuten esimerkiksi Ruotsin Matkakosken osalta on käytäntö.

Viranomaisten pitäisi harkita vakavasti Spinfluga kalastuksen kieltämistä kokonaan Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön pöytäkirjassa esitetyillä Kukkolankosken ja Matkakosken alueella. Perusteena lohien vioittuminen irtipääsytilanteissa, joita on suurin osa tarpeista, sekä joen roskaaminen valtavan määrän koukkuja, siiman ja painoja jäädessä kiinni pohjaan tai kivien väliin virtapaikoissa. Kalastusmuoto aiheuttaa heikentyneelle lohikannalle ylimääräistä vahinkoa.

2. Vaellussiian kalastus

Olemme ilmaisseet vakavan huolen vaellussiikakannan tilasta useampana vuonna, koska kestävä vaellussiikakanta on lippokalastusperinteen elinehto.

Näkemyksemme mukaan suurin uhka Tornionjoen kestäväälle vaellussiikakannalle ovat hallitsemattomasti kasvava hyljekanta ja syönnösalueella tapahtuva ylikalastus.

Viimeisten vuosien aikana kestävän siikakannan suojelutoimenpiteet (hyljekannan rajoittaminen, silmäkoko, siikasaaliin määrittely jne.) ovat valitettavasti epäonnistuneet ja osin olleet jopa vääränsuuntaisia eivätkä ole myöskään perustuneet varovaisuus periaatteeseen. Suojelutoimenpiteet eivät ole siten vaikuttaneet vaellussiian kokoa tai määrää lisäävästi vaan päinvastoin. Vuodelle 2024 syönnösalueelle asetettu verkon solmuvälirajoitus 45 mm on askel oikeaan suuntaan, mutta ei läheskään riittävä korjaamaan tehtyjä virheitä. Solmuväliä on edelleen syytä kasvattaa reilusti.

Lippokalastajat korostavat kokonaisvaltaisen vaellussiian suojelun tärkeyttä sekä meri- että jokialueilla. Kalastajat ovat huolissaan siitä, että suojelutoimenpiteet ovat viime vuosikymmeninä painottuneet enemmän jokialueille syönnösalueiden sijaan. He näkevät Tornionjoen vaellussiian keskipainon nostamisen merkittävänä tavoitteena ja peräänkuuluttavat vaikuttavia toimenpiteitä myös merialueilla sekä lisää tutkimusta meri- ja jokialueilla kestävän siikakannan turvaamiseksi. Kalastajat ilahtuvat kuullessaan, että Luken tutkijat käynnistävät uuden jokialueen tutkimushankkeen ja ehdottavat syyssiian koekalastusta uuden parven selvittämiseksi.

Siian viikkorajoituksille ei ole löytynyt uskottavia perusteluita, olemme kuitenkin hyväksyneet ne edellyttäen, että merialueillakin tehdään konkreettisia toimenpiteitä.

Siian lippouksen viikkorauhoitus tulee tehdä siten, että se alkaa sunnuntaina klo 18 ja päättyy maanantaina klo 18 (suomen aikaa), jolloin se sopii normaaliin siianvuorolippouksen rytmiin ja saaliin jakotoimituksen ajankohdan kannalta. Kukkolankosken ja Matkakosken kyläyhteisön osakkaat pitävät ehdotettua muutosta itselleen merkittävänä, jotta saalis ehditään paremmin säilöä loppukesän iltojen hämärtyessä. Myös matkailun kannalta palaaminen aikaisempaan rytmiin on perusteltua. Kellonajan muutoksella ei ole vaikutusta muuhun kalastukseen kuten todettiin Tornionjoen kalastuksen sidosryhmätilaisuudessa (Äkäshotelli 6.2.2025). Pidämme tärkeänä, että muutos toteutetaan ja siten osoitetaan arvostusta myös perinnekalastusperinteelle, joka on matkalla Unesco aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon.

Ystävällisin terveisin

Kukkolankosken osakaskunta Matkakosken osakaskunta